

Brussel, 9 juni 2015

Advies nr. 2015/12

Uitgebracht op vraag van de minister voor Zelfstandigen

Artikel 110, §1 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Hervorming van de zorgstelsels voor zelfstandigen

Het Comité brengt een positief advies uit over drie ontwerpteksten die voorzien in een hervorming van de bestaande zorgstelsels voor zelfstandigen. Deze hervorming omvat:

- een uitbreiding van de zorgsituaties waarvoor een zelfstandige zich op de regeling kan beroepen;
- een uitbreiding van de groep aanverwanten die het voorwerp van zorg kunnen uitmaken;
- een uitbreiding van de ondersteuning (omvang van de financiële ondersteuning en de uitkeringsduur);
- de stopzettingsvoorwaarde.

Het Comité heeft echter nog twee opmerkingen bij de voorgelegde ontwerpteksten:

- ten eerste zou het Comité liever geen beperking in het systeem ingebouwd zien van het aantal personen waarvoor het zorgverlof kan aangewend worden;
- ten tweede ziet het Comité graag dat ook zelfstandigen in bijberoep (voor zover zij bijdragen als zelfstandige in hoofdberoep) onder bepaalde voorwaarden recht zouden hebben op zorgverlof in het zelfstandigenstelsel.

Het Comité doet in dit verband enkele voorstellen tot tekstwijziging.

Aan het Comité worden drie ontwerpen van koninklijk besluit¹ voorgelegd die voorzien in een hervorming van de bestaande zorgstelsels voor zelfstandigen. De hulp ten voordele van zelfstandigen in het geval van een ernstig ziek kind en de hulp ten voordele van zelfstandigen in het geval van het verlenen van palliatieve zorgen

¹ i) het koninklijk besluit houdende toekenning van een uitkering ten voordele van de zelfstandige die zijn beroepsactiviteit tijdelijk onderbreekt om zorgen te geven aan een persoon, ii) het koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen en tot invoering van een gelijkstelling met een periode van bezigheid in geval van zorgen gegeven aan een persoon en iii) het koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 december 1967 houdende algemeen reglement in uitvoering van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen en tot invoering van een vrijstelling van bijdragen in geval van zorgen gegeven aan een persoon.

aan een kind of een partner, worden omgevormd tot een nieuw systeem ter ondersteuning van de zelfstandige die tijdelijk zijn activiteit onderbreekt om een gezins- of familielid bij te staan dat ernstig of terminaal ziek is, dan wel om te zorgen voor een gehandicapt kind

1 De bestaande zorgstelsels voor zelfstandigen

In het kader van een reeks maatregelen om het gezins- en het beroepsleven als zelfstandige beter op elkaar af te stemmen (en om in het bijzonder vrouwen aan te moedigen om een loopbaan als zelfstandige uit te bouwen), werden in januari 2010 twee zorgstelsels ingevoerd.

1.1 Stelsel voor de zorg voor een ernstig ziek kind

Een zelfstandige² die gedurende ten minste vier aaneengesloten weken zijn zelfstandige activiteit onderbreekt om te zorgen voor zijn ernstig ziek kind, heeft sedert 1 januari 2010 recht op de vrijstelling van één kwartaalbijdrage³. Voor het vrijgestelde kwartaal behoudt de zelfstandige zijn rechten in het kader van de pensioenopbouw en de ziekte- en invaliditeitsregeling.

1.2 Stelsel voor palliatieve zorgen

De zelfstandige⁴ die palliatieve zorgen wenst te geven aan zijn kind of partner, kan aanspraak maken op een uitkering op voorwaarde dat hij gedurende:

- ten minste vier aaneengesloten weken zijn zelfstandige activiteit onderbreekt;
- minstens twee kwartalen die aan de tijdelijke stopzetting voorafgingen, onderworpen was als zelfstandige en in orde was met zijn bijdragen.

De uitkering is forfaitair van aard en stemt overeen met het dubbel van het maandelijks bedrag van het minimumpensioen voor een alleenstaande zelfstandige (2.141,89 EUR op 1 april 2015). De betaling ervan gebeurt op maandbasis door het sociaal verzekeringsfonds en dit in drie gelijke delen.

De betrokken zelfstandige heeft eveneens recht op de vrijstelling van één kwartaalbijdrage met behoud van pensioenrechten en rechten in de ziekte- en invaliditeitsverzekering.

1.3 Gebruik van de zorgstelsels door de zelfstandigen

Sinds de invoering van het systeem, hebben zelfstandigen slechts in geringe mate gebruik gemaakt van de bestaande zorgstelsels (cf. tabel 1). In 2014 werden 6

---

² Met inbegrip van de helper in hoofdberoep en de meewerkende echtgeno(o)t(e).

³ Voor het kwartaal dat volgt op het kwartaal waarin de onderbreking van de zelfstandige activiteit is aangevat.

⁴ Met inbegrip van de helper in hoofdberoep en de meewerkende echtgeno(o)t(e).

gelijkstellingen toegekend naar aanleiding van een tijdelijke stopzetting in het kader van de zorg voor een ernstig ziek kind. Er werd dat jaar geen enkele zorguitkering betaald.

Tabel 1. Aantal gelijkstellingen ten gevolge van de zorg voor een ernstig ziek kind en aantal gelijkstellingen en uitkeringen ten gevolge van de palliatieve zorg voor een kind of partner, 2010 - 2014

Jaren	Aantallen (per 31 december)			
	Zorg voor een ernstig ziek kind	Palliatieve zorg voor een kind	Palliatieve zorg voor de partner	Totaal
2010	Geen informatie beschikbaar			
2011	6	1	0	7
2012	0	0	1	1
2013	2	0	1	3
2014	6	0	0	6

Bron: RSVZ

2 Hervorming van de bestaande zorgstelsels voor zelfstandigen

De ontwerpen van koninklijk besluit die ter advies aan het Comité worden voorgelegd, hervormen de bestaande zorgregelingen voor zelfstandigen. De hervorming behelst:

- een uitbreiding van de zorgsituaties waarvoor een zelfstandige zich op de regeling kan beroepen;
- een uitbreiding van de groep aanverwanten die het voorwerp van zorg kunnen uitmaken;
- een uitbreiding van de ondersteuning (omvang van de financiële ondersteuning en de uitkeringsduur);
- de stopzettingsvoorwaarde.

2.1 De beoogde zorgsituaties

Waar men in het kader van de bestaande zorgregelingen vandaag enkel zelfstandigen ondersteunt die instaan voor de zorg van een ernstig ziek kind of van een terminaal ziek(e) kind of partner, zouden na de vooropgestelde hervorming ook zelfstandigen die de zorg opnemen voor een gehandicapt kind, tijdelijk ondersteuning kunnen genieten in het kader van hun zorgactiviteiten.

2.2 De bloed- en aanverwanten die het voorwerp kunnen uitmaken van de verstrekte zorg

De bestaande regelingen ondersteunen enkel zelfstandigen wiens zorgactiviteit een kind of een partner (gehuwd of wettelijk samenwonend) betreft. Na de vooropgestelde hervorming mag naast de partner elke bloed- of aanverwant tot de tweede graad of elk ander familielid dat officieel deel uitmaakt van het gezin van de zelfstandige⁵, het voorwerp uitmaken van de beoogde zorgactiviteit.

2.3 Stopzettingsvoorwaarde

Voor het recht op de zorguitkering zal niet langer vereist zijn dat de zelfstandige zijn activiteit volledig stopzet. Voortaan wordt het ook voor de zelfstandige die zijn beroepsactiviteit vermindert, mogelijk om recht te openen op een (zij het lagere) financiële tegemoetkoming (evenwel zonder vrij- en gelijkstelling⁶) met het oog op de bedoelde zorgverlening.

Voor onderbrekingen minder dan een maand zal de zelfstandige geen aanspraak kunnen maken op een zorguitkering, tenzij de zorgbehoevende in deze periode overlijdt. In dat geval wordt de onderbreking geacht een volledige maand te hebben geduurd.

2.4 De ondersteuning

2.4.1 Financiële tegemoetkoming

Op dit ogenblik wordt enkel voorzien in een uitkering wanneer de zelfstandige zijn activiteit stopzet in het kader van palliatieve zorgactiviteit. De hervorming voorziet dat voortaan ook rechten op een uitkering kunnen worden geopend wanneer de zelfstandige zijn activiteit stopzet om te zorgen voor een ernstig ziek familie- of gezinslid dan wel voor een gehandicapt kind.

Tevens wordt ook de periode tijdens dewelke een uitkering kan worden genoten, uitgebreid en dit van 3 naar 12 maanden, zij het met de volgende beperkende voorwaarden:

- de zelfstandige kan gedurende zijn loopbaan maar voor maximaal twee personen een beroep doen op de zorgondersteuning;
- per persoon waarvoor de zelfstandige een beroep doet op de zorgondersteuning, is de uitkeringsduur beperkt tot 6 maanden.

Daarenboven zal de uitkering voortaan verschuldigd zijn voor elke kalendermaand dat de beroepsactiviteit onderbroken wordt. De zelfstandige die zijn activiteit tijdelijk volledig stopzet ontvangt een maandelijkse uitkering a rato van het

---

⁵ Als voorwaarde geldt dat de samenwoning het voorwerp uitmaakt van registratie in het Belgische Rijksregister.

⁶ Die gelden enkel voor zelfstandigen die hun activiteit volledig onderbreken (cf.infra).

minimumpensioen. Zet de zelfstandige zijn activiteit niet volledig stop, dan belooft de uitkering de helft van dit uitkeringsbedrag.

2.4.2 Vrijstelling van bijdragen en behoud van sociale rechten

Voor zover de zelfstandige die een zorguitkering krijgt toegekend, zijn beroepsactiviteit tijdelijk volledig stopzet,

- wordt de periode van tijdelijke onderbreking gelijkgesteld met een periode van beroepsbezigheid en behoudt de zelfstandige zijn rechten in het kader van de pensioenopbouw en de ziekte- en invaliditeitsregeling;
- geniet hij voor de kwartalen van gelijkstelling, een vrijstelling van sociale bijdragen.

Dit zal ook na de hervorming zo zijn. De hervorming zorgt evenwel voor een aanpassing van het moment waarop de periode van gelijkstelling (en dus ook de vrijstelling) een aanvangt neemt. Deze zal niet langer ingaan het kwartaal dat volgt op het kwartaal in de loop waarvan de onderbreking van de beroepsbezigheid een aanvang heeft genomen maar het kwartaal dat volgt op het kwartaal het kwartaal tijdens hetwelke de derde maand uitkering werd toegekend, Telkens wanneer de zelfstandige drie opeenvolgende maanden uitkering heeft bekomen.

Tabel 2 in bijlage geeft een overzicht van de wijzigingen die de voorgestelde hervorming met zich meebrengt.

Het nieuwe zorgstelsel treedt in werking op 1 juli 2015 en dit voor alle nieuwe aanvragen. Voor zelfstandigen die voor deze datum zorgondersteuning aanvroegen, zullen de oude regelingen van kracht blijven.

3 Advies van het Comité

Het Comité neemt met tevredenheid kennis van de ontwerpteksten die voorzien in een hervorming van de zorgverloven voor zelfstandigen. De voorgestelde hervorming zorgt voor een betere ondersteuning van de zelfstandige die geconfronteerd wordt met een zorgbehoevende bloed- of aanverwant en die tijdelijk zijn beroepsactiviteit wenst te verminderen of stop te zetten teneinde deze zorgbehoevende bij te staan.

Het Comité heeft echter twee bemerkingen bij de ontwerpteksten zoals die ter advies aan het Comité werden voorgelegd⁷

Ten eerste zou het Comité liever geen beperking in het systeem ingebouwd zien van het aantal personen waarvoor het zorgverlof kan aangewend worden. Het stelt dan ook voor om artikel 2 § 3 van het *ontwerp van Koninklijk besluit houdende toekenning van een uitkering ten voordele van de zelfstandige die zijn*

---

⁷ versie 29 mei 2015

beroepsactiviteit tijdelijk onderbreekt om zorgen te geven aan een persoon, als volgt te wijzigen:

De zelfstandige kan, tijdens zijn volledige loopbaan, meerdere keren aanspraak maken op de toepassing van dit besluit, binnen de volgende perken:

- a) voor maximaal drie maanden ~~twee verschillende personen, bedoeld in a), b) of e) van de vorige paragraaf, per aanvraag en;~~*
- b) voor maximaal zes twaalf maanden uitkering per persoon zoals bedoeld in a) in totaal.*

Ten tweede merkt het Comité op dat het huidige voorstel problemen kan stellen voor wat betreft de zelfstandigen in bijberoep. Deze groep is uitgesloten van het zorgverlof op basis van art. 1, a) van het van het *ontwerp van Koninklijk besluit houdende toekenning van een uitkering ten voordele van de zelfstandige die zijn beroepsactiviteit tijdelijk onderbreekt om zorgen te geven aan een persoon*, zelfs wanneer er wordt bijgedragen als een zelfstandige in hoofdberoep. Omdat deze zelfstandigen niet per definitie toegang hebben tot zorgverlof op grond van hun activiteit in hoofdberoep, zou het Comité de ontwerptekst graag gewijzigd zien opdat zij onder bepaalde voorwaarden recht zouden hebben op zorgverlof in het zelfstandigenstelsel. Het Comité doet hiertoe de volgende voorstellen tot tekstwijziging:

- toevoeging van « art.12,§2 » aan artikel 1, a), alinea 2;
- toevoeging aan artikel 4, §3, eerste alinea van een punt e) het genot van een uitkering in het kader van tijdskrediet of loopbaanonderbreking met het oog op de zorgvertrekking bedoeld in artikel 2 van dit besluit.

Het Comité brengt een positief advies uit aangaande de voorgelegde ontwerpteksten, behoudens de voorgestelde wijzigingen.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 9 juni 2015:

**Veerle DE MAESSCHALCK,
Secretaris**

**Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter**

Bijlage

Tabel 2. Zorgstelsel(s) voor zelfstandigen voor en na de vooropgestelde hervorming

	Regeling zoals van toepassing sinds 1 januari 2010		Regeling die van kracht wordt per 1 juli 2015
	Zonder financiële tegemoetkoming	Met financiële tegemoetkoming	
Bedoeld voor:	<ul style="list-style-type: none"> - zelfstandige of helper in hoofdberoep - meewerkende echtgeno(o)t(e) 	<ul style="list-style-type: none"> - zelfstandige of helper in hoofdberoep - meewerkende echtgeno(o)t(e) 	<ul style="list-style-type: none"> - zelfstandigen in hoofdberoep - meewerkende echtgeno(o)t(e) - zelfstandige die na de pensioenleeftijd zelfstandige activiteit uitoefent en bijdragen betaalt zoals een zelfstandige in hoofdberoep
In geval van:	<ul style="list-style-type: none"> - ernstige ziekte 	<ul style="list-style-type: none"> - terminale ziekte 	<ul style="list-style-type: none"> - ernstige ziekte - terminale ziekte - handicap (kind)
Zorgbehoevende:	<ul style="list-style-type: none"> - kind 	<ul style="list-style-type: none"> - kind - wettelijke partner 	<ul style="list-style-type: none"> - partner door huwelijk of wettelijke samenwoning - bloed- of andere aanverwant tot de tweede graad - elk ander familielid dat officieel deel uitmaakt van het gezin
Stopzettingvoorwaarde			
<ul style="list-style-type: none"> - aard van de stopzetting - duur van de stopzetting 	<ul style="list-style-type: none"> - volledige tijdelijk onderbreking - minimaal 4 aaneensluitende weken 	<ul style="list-style-type: none"> - volledige tijdelijk onderbreking - minimaal 4 aaneensluitende weken 	<ul style="list-style-type: none"> - gedeeltelijke tijdelijk onderbreking - volledige tijdelijk onderbreking - Voor de uitkering : minimaal 1 maand - uitzondering indien de zorgbehoevende binnen de maand na aanvang van de onderbreking overlijdt - Voor de gelijkstelling : per periode van 3 maanden uitkering
Aard van de bescherming			
<ul style="list-style-type: none"> - Vrijstelling & gelijkstelling - Uitkering <ul style="list-style-type: none"> - Hoogte - Uitbetaling 	<ul style="list-style-type: none"> - vanaf het kwartaal dat volgt op het kwartaal in de loop waarvan de tijdelijke onderbreking aanvangt - 	<ul style="list-style-type: none"> - vanaf het kwartaal dat volgt op het kwartaal in de loop waarvan de tijdelijke onderbreking aanvangt - forfaitaire uitkering ten belope van 2 keer het bedrag van het minimumpensioen voor een zelfstandige (alleenstaande) - eerste betaling uiterlijk op het einde van de maand die volgt op de maand waarin de zelfstandige een attest van de behandelende geneesheer indient bij zijn sociaal verzekeringsfonds 	<ul style="list-style-type: none"> - vanaf het kwartaal dat volgt op het kwartaal waarin de 3^e, 6^e, 9^e of 12^e maand uitkering werd toegekend - maandelijkse uitkering ten belope van het minimumpensioen (alleenstaande) bij volledige stopzetting; de helft hiervan bij gedeeltelijke stopzetting - Op het einde van de kalendermaand

• Verschuldigd		- Van zodra 4 aaneensluitende weken stopzetting	- Vanaf de maand die volgt op de maand van het begin van de onderbreking (tenzij onderbreking op 1 ^e van maand begint, dan vanaf maand van begin van onderbreking)
----------------	--	---	---